

Három, az LT D periódus végére keltezhető objektumot tártunk fel. Egy kemencés gazdasági objektumot, körülötte két tárolóveremmel. A kemence feletti megújított padlótapasztásban majdnem ép „dák” füles csészét s szürke, simított, duzzadt peremű, gömbölyű késő kelta tálat találtunk.

A Szentendrei-szigeten átvezető híd pilléreinek kutatása során régészeti lelőhely nem került elő.

Munkatárs: Czene András régész.

OTTOMÁNYI KATALIN

39. Budakeszi, Szőlőskert-Tangazdaság

(MRT 7. k. 4/8 lh.)

(Pest megye) U, B

A Pest Megyei Múzeumok Igazgatósága 2006 folyamán régészeti kutatást végzett a Szőlőskert utca mentén tervezett beruházás közműépítés alá eső területén. Tavasszal az újonnan épülő utak nyomvonalában, próbaásatás keretén belül lehatároltuk a lelőhelyet. Majd augusztustól kezdve novemberig a lelőhelyet érintő telkeken végeztünk megelőző feltárást.

A lelőhelyen a Topográfiában is említett, Korek József által megfigyelt újkőkori település maradványai, valamint néhány kora bronzkori, a Makó-kultúrába sorolható objektum látott napvilágot.

A *neolitikus* telepjelenségek a 80 cm-es szőlőművelő mélyszántás alatt, a terület közepén megépülő út mentén jelentkeztek intenzíven. A települést déli és nyugati irányba sikerült biztonságosan lehatárolni, itt széles köves-sóderes sáv adta ki a szélét. Észak felé a lelőhely benyúlik Budakeszi meglévő útja és ipari épületei alá, K felé pedig nem volt mód kiterjeszteni az ásatást, itt beépítetlen marad a telek. A feltárás során 7 szelvényben, kb. 1 hektáros területen 632 objektumot tártunk fel, s ezek döntő hányada a neolit településhez tartozott. A jellemzően kottafejes, valamint zselizi időszakhoz tartozó telephez a kultúra szemét- és tárológödrei, cölöplyukak, agyagnyerő gödrök és szórványos temetkezések tartoztak. A gödrök többsége kerek formájú volt, alkalomszerűen tapasztás nyomai voltak megfigyelhetők az alján. Az agyagnyerő gödrök nagy kiterjedésűek, időnként 20 m-t is meghaladó hosszúságban és 10–15 m szélességben nagy sűrűségben tartalmaztak neolit kerámiát, betöltésük pedig szokatlanul fekete volt. A cölöplyukak általánosságban nem adtak ki jól megfogható struktúrát, egyetlen esetet leszámítva, amikor is egy 10 m-t meghaladó épület derékszögű részlete rajzolódott ki. Ehhez az épülethez tartozó áldozógödörben látott napvilágot egy vörös sávós festésű állatidol hátsó fele is, melyhez hasonló még nem került elő ebből az időszakból. További különleges leletnek számít egy vonaldíszes emberi idoltöredék, valamint egy spondilusz kagyló medál. A telep gödreiben több helyről nyéllyukas kőbaltatöredékek, pattintott kőeszközök, őrlőkövek és különféle csonteszközök kerültek elő. A kerámiát – a jellegtelen töredékeket leszámítva – a pelyvával soványított vastag falú tárolóedények, átvágott vonalkötegekkel

díszített edények töredékei, kottafejes és vörös sávós festésű zselizi kerámia jellemezte.

Az újkőkori település területén 15 temetkezés nyomát lehetett megfigyelni. A sírok többsége gödrökbe beásott zsugorított csontváz volt, melléklet nélkül. A temetkezések egyike gazdag leletanyagot (6 edényt) tartalmazott. Az edények többségét tökéletes épségben lehetett helyreállítani, vezető edénytípus a kanyargós kottafejes vonalkötegekkel díszített tökedény forma. Hasonló edényeket néhány hulladékgödörből is sikerült rekonstruálni.

A gödrökben nagy mennyiségű állatcsontot találtunk, egy esetben ép malacváz fordult elő egy méhkas alakú gödör alján.

A *kora bronzkori* Makó-kultúra objektumai néhány 6×4 méteres lakóépülethez és pár hulladékgödörhöz kapcsolódtak. Az épületek sarkában kemence nyomait figyeltük meg. Néhány esetben igen vastag, 50–60 cm-es égett réteg borította az épületeket. A kultúra gödreiből kora bronzkori seprűdíszes töredékek láttak napvilágot.

CZENE ANDRÁS – OTTOMÁNYI KATALIN

40. Budapest, I. Budavári Palota, Csikós udvar

Á, Kk, Tö, Kú

A Csikós udvar elnevezés modern eredetű. Az újkori királyi palotaegyüttesnek azt az udvarát takarja, amely a Ny-i várlejtőn, a főudvaroknál alacsonyabb szinten, az F épülettől É-ra helyezkedik el. Területe nagyjából azonos a középkori királyi palota úgynevezett Ny-i falszorosának É-i részével, annál azonban D felé valamivel hosszabb, mert túlnyúlik a falszoros két részét egykor elválasztó úgynevezett osztófal vonalán. Hegyoldalban lévén felülete eredetileg erős Ny–K-i lejtésű volt, amelyhez további, de enyhébb É–D-i lejtés társult. Mai, teraszszerű formáját az újkori tereprendezések során nyerte el.

A Csikós udvar teljes feltárásának első, 2005. október 5. és november 30. közé eső szakaszában a terület ÉK-i részén kezdtük meg a munkát, a K-i oldalon húzódó várfal tövébe épített szögtámfal és a távhővezeték közötti részen. A feltárás elsődleges célja a korábbi szondázások során előkerült Árpád-kori árok és a hozzá kapcsolódó sánc teljes tisztázása volt. Az ennek érdekében nyitott 12 szelvény némiképp módosította a korábbi elképzeléseket. Az eddig egyenes, É–D-i irányúnak tartott, Árpád-kori leletanyaggal keltezett árok nem egyenesen fut, hanem – valószínűleg az egykori terepviszonyokhoz alkalmazkodva – behúzódik a szögtámfal alá, ahol sajnos tovább követni nem lehetett, csak a délebbi részen ívelt ismét nyugatabbra. Az udvar É-i részén az altalaj jóval magasabban jelentkezett, mint délebbre; az indulási szinttől 0,5–1,5 m mélyen már a sziklát találtuk, így itt sem az árok rétegei nem jelentkeztek olyan látványosan, sem a korábbi szondázások során előkerült útrétegeket nem sikerült kimutatni. A jelenségek tisztázását nehe-